

Dr. Öğr. Üyesi Volkan MAVİŞ

**CEZA VE CEZA MUHAKEMESİ
HUKUKUNDA NEMO TENETUR İLKESİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

NEMO TENETUR İLKESİNİN TARİHSEL KÖKLERİ VE FELSEFİ TEMELLERİ, İLKENİN DİĞER CEZA MUHAKEMESİ HAK VE İLKELERİYLE İLİŞKİSİ

I. NEMO TENETUR İLKESİNİN ANLAMI VE TERMİNOLOJİ SORUNU	5
II. NEMO TENETUR İLKESİNİN TARİHSEL KÖKLERİ	10
A. GENEL OLARAK.....	10
B. TALMUD HUKUKU	12
C. İNGİLİZ HUKUKU	16
D. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HUKUKU	23
E. ALMAN HUKUKU	25
III. NEMO TENETUR İLKESİNİN FELSEFİ TEMELLERİ	30
A. GENEL OLARAK.....	30
B. DOĞAL HUKUK.....	30
C. KANTÇILIK.....	37
D. FAYDACILIK.....	42
E. ETİK BEKLENİLMEZLİK.....	46
F. DEĞERLENDİRME	49
1. Teorilere Yönelik Eleştiriler	49

2. Görüşümüz.....	54
IV. NEMO TENETUR İLKESİNİ DESTEKLEYEN GEREKÇELER	57
A. FONKSİYONEL - USULİ GEREKÇELER	57
1. Suçsuzların Korunmasını Sağlamak	57
2. İşkence ve Gayri İnsani Muameleyi Engellemek	59
3. Sosyal Düzene Aykırı Olmadığına İnanılan Eylemlerin Cezalandırılmasını Engellemek.....	62
4. Yargı Sistemine Olan Güveni Pekiştirmek	64
5. Pişmanlığın Gösterilmesini Sağlamak.....	65
B. KİŞİSEL GEREKÇELER.....	67
1. Özel Hayatın Gizliliğini Korumak.....	67
2. Kişi Otonomisini Korumak	70
3. Aile İçi İlişkileri Korumak	71
V. NEMO TENETUR İLKESİNE YÖNELİK ELEŞTİRİLER	73
VI. NEMO TENETUR İLKESİNİN DİĞER CEZA MUHAKEMESİ HAK VE İLKELERİYLE İLİŞKİSİ.....	76
A. GENEL OLARAK.....	76
B. SUSMA HAKKI.....	77
C. SUÇSUZLUK KARİNESİ.....	80
D. ŞÜPHEDEN SANIK YARARLANIR İLKESİ	83
E. HAKLARINI VE İSNADI ÖĞRENME HAKKI.....	85
F. İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE YASAĞI.....	91
G. ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ İLKESİ	94

İKİNCİ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA NEMO TENETUR İLKESİ

I. İNGİLTERE	99
A. GENEL OLARAK.....	99
B. POZİTİF HUKUK.....	100

C. İHAM KARARLARININ İÇ HUKUKA ETKİSİ.....	106
D. İLKENİN İSTİSNALARI.....	108
E. İLKENİN KİŞİ BAKIMINDAN KAPSAMI.....	111
F. İLKENİN CEZA YARGILAMALARI DIŞINDA UYGULANMASI.....	114
II. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	115
A. GENEL OLARAK.....	115
B. İLKENİN KONU BAKIMINDAN KAPSAMI.....	116
C. ŞÜPHELİNİN KOLLUK TARAFINDAN İFADESİNİN ALINMASI AŞAMASINDA İLKENİN UYGULANMASI.....	118
1. Erken Dönem.....	118
2. Miranda v. Arizona.....	122
3. Miranda v. Arizona Kararında Cevapsız Kalan Hususlar	125
a. Gözaltı	126
b. İfade Alma.....	130
c. Miranda Uyarılarının Yapılmasına İlişkin Usul.....	134
d. Miranda Haklarından Feragat.....	136
e. Miranda Kuralının İstisnaları.....	138
D. İLKENİN DURUŞMADA UYGULANMASI.....	142
1. Sanık Bakımından	142
2. Diğer Tanıklar Bakımından	143
E. İLKENİN İSTİSNALARI.....	147
1. Bağışıklık.....	147
a. Mutlak Bağışıklık.....	148
b. Nispi Bağışıklık.....	148
2. Kesin Hüküm Bulunması.....	149
3. Dava Zamanaşımı.....	150
4. Suç Olmaktan Çıkarma.....	151
5. Yabancı Ülkede Ceza Yargılamasına Yol Açma.....	151
F. İLKENİN KİŞİ BAKIMINDAN KAPSAMI	152

G. İLKENİN CEZA YARGILAMALARI DIŞINDA UYGULANMASI.....	153
III. ALMANYA	155
A. GENEL OLARAK.....	155
B. POZİTİF HUKUK.....	156
1. Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası	156
2. Alman Ceza Muhakemesi Kanunu	161
C. İLKENİN İSTİSNALARI.....	166
1. Şüpheli ve Sanığın Katlanma Yükümlülüğü.....	166
2. Trafik Kazalarında Olay Mahallini Terk Etmemek.....	168
3. Kendiliğinden Yapılan Açıklamalar	169
4. Özel Alanda Yapılan Açıklamalar	170
D. İLKENİN CEZA YARGILAMALARI DIŞINDA UYGULANMASI.....	174
1. Özel Hukuk	174
2. Kamu Hukuku	175
E. İLKENİN KİŞİ BAKIMINDAN KAPSAMI	176
IV. İNSAN HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİ.....	177
A. GENEL OLARAK.....	177
B. İLKENİN İHAM İÇTİHATLARINDAKİ GELİŞİMİ.....	178
C. İLKENİN KONU BAKIMINDAN KAPSAMI	179
D. İLKENİN KİŞİ BAKIMINDAN KAPSAMI	184
E. İLKENİN İSTİSNALARI.....	186
F. ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİ.....	189

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TÜRK CEZA MUHALEMESİ HUKUKUNDA
NEMO TENETUR İLKESİ, İLKENİN
KAPSAM VE İSTİSNALARI, İLKEYE
AYKIRILIK OLUŞTURAN HALLER

I. İLKENİN TÜRK CEZA MUHALEMESİ HUKUKUNDAKİ GELİŞİMİ	193
II. İLKENİN NORMATİF KAYNAKLARI	199
III. İLKENİN KAPSAMI.....	203
A. KİŞİ BAKIMINDAN	203
1. Şüpheli ve Sanık.....	203
2. Tanıklar.....	206
3. Tüzel Kişiler.....	210
B. KONU BAKIMINDAN	212
1. Beyan Delili	213
a. Şüpheli ve Sanık Beyanı	213
i. Tam, Kısmi ve Geçici Susma	216
ii. Kimliğe İlişkin Soruları Doğru Cevaplama Yükümlülüğü	218
iii. Şüpheli veya Sanığın Yalan Beyanda Bulunması	223
iv. Susmanın Sonuçları	226
b. Tanık Beyanı.....	230
2. Belge Delili	235
3. Belirti Delili	239
C. YER BAKIMINDAN	241
D. ZAMAN BAKIMINDAN	242
1. Ceza Muhakemesi Öncesinde	242
2. Ceza Muhakemesi Aşamasında	250
a. Soruşturma Evresi	250
b. Kovuşturma Evresi.....	252

3. Hükümün Kesinleşmesinden Sonra	256
a. Yargılamanın Yenilenmesi.....	256
b. Muhakemenin Dirilmesi.....	257
c. İnfaz Aşamasında.....	258
E. UYGULAMA BAKIMINDAN.....	260
1. Suç Dışındaki Haksızlıklar Bakımından	260
2. Ceza Muhakemesi Dışındaki Muhakeme Dalları Bakımından	263
3. Hukuk Yargılamasında	264
4. İdari Yargılamada.....	265
IV. İLKEYE AYKIRILIK OLUŞTURAN HALLER.....	266
A. KANUNİ HAKLARIN ÖĞRETİLMEMESİ	266
1. Şüpheli veya Sanık Bakımından	266
2. Tanıklar Bakımından	272
B. İFADE ALMA VE SORGUDA YASAK USULLERE BAŞVURULMASI	274
1. Yasak Sorgu Yöntemleri	274
a. Kötü Davranma	276
b. İşkence.....	277
c. İlaç Verme	278
d. Yorma.....	279
e. Aldatma	281
f. Cebir ve Tehditte Bulunma	286
g. Bazı Araçlar Kullanma	287
h. Kanuna Aykırı Bir Yarar Vaat Etme.....	289
2. Yasak İfade Alma ve Sorgu Yöntemlerine Başvurulmasının Sonuçları.....	291
3. Yasak İfade Alma ve Sorgu Yöntemlerinin Uzak Etkisi.....	293

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
NEMO TENETUR İLKESİNE İLİŞKİN ÖZEL
DURUMLAR

I. GENEL OLARAK.....	301
II. CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNDAKİ ÖZEL DURUMLAR..	302
A. KORUMA TEDBİRLERİ.....	302
1. Yakalama	302
2. Adli Kontrol ve Tutuklama.....	304
3. Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi	305
4. Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi.....	309
5. Teknik Araçlarla İzleme	318
6. Arama ve Elkoyma	320
7. Bilgisayarlarda, Bilgisayar Programlarında ve Kütüklerinde Arama, Kopyalama ve Elkoyma	323
B. DELİL ELDE ETME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARI	329
1. Genel Olarak.....	329
2. Beden Muayenesi ve Vücuttan Örnek Alınması	330
3. Fizik Kimliğin Tespiti	337
4. Teşhis ve Yüzleştirme.....	340
5. Keşif ve Yer Gösterme	345
III. MADDİ CEZA HUKUKUNDAKİ ÖZEL DURUMLAR.....	349
A. SUÇUN MADDİ UNSURLARI.....	349
B. SUÇUN MANEVİ UNSURLARI	351
C. ETKİN PİŞMANLIK.....	358
D. CEZANIN BELİRLENMESİ VE BİREYSELLEŞTİRİLMESİ .	360
1. Temel Cezanın Belirlenmesi	360
2. Sonuç Cezanın Belirlenmesi	366
E. BAZI SUÇ TİPLERİ ÖZELİNDE NEMO TENETUR İLKESİ.....	374
1. Suçu Bildirmeme Suçları (TCK m. 278-280)	374

2. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu m. 81’de Düzenlenen Kaza Yerinden Ayrılmaya İlişkin Suç ve Kabahatler.....	377
3. Vergi Usul Kanunu’nda düzenlenen Defter, Kayıt ve Belgeleri Gizleme Suçu (m. 359)	380
SONUÇ	389
KAYNAKÇA.....	397